

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av 18 a § utlänningslagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 1 oktober 2002 en proposition med förslag till lag om ändring av 18 a § utlänningslagen (RP 160/2002 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Utlåtande

I enlighet med riksdagens beslut har grundlagsutskottet lämnat utlåtande i ärendet. Utlåtandet (GrUU 52/2002 rd) ingår som bilaga i detta betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- överinspektör Elina Isoksela, inrikesministeriet
- enhetschef Juhani Niemelä, utrikesministeriet

- överinspektör Pekka Lampinen, undervisningsministeriet
- direktör Mervi Virtanen, arbetsministeriet
- överinspektör Tarja Jukkala, Utbildningsstyrelsen
- resultatenhetschef Esko Repo, Utlänningsverket
- konsultativ jurist Antero Jaakkola, Finlands Kommunförbund
- invandrarrådgivare Anna Leskinen, projektchef Hilja Leusko och projektchef Simo Salo, Inkerikeskus ry
- ordförande Toivo Iho, Suomen Inkeri-liitto ry.

Dessutom har utskottet fått skriftligt utlåtande från

- justitieministeriet
- social- och hälsovårdsministeriet.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår ändringar i utlänningslagens paragraf om beviljande av uppehållstillstånd för personer av finländsk härkomst som kommer från det forna Sovjetunionens område.

Lagen föreslås bli kompletterad med ett krav på kunskaper i finska eller svenska som en förutsättning för inresa. Kravet på språkkunskaper gäller inte dem som hört till den befolkning som 1943 och 1944 förflyttades från Ingermanland eller dem som under andra världskriget tjänstgjorde i finska armén. Återflyttarens språkkun-

skaper främjar hans eller hennes integration och sysselsättning i Finland.

Ändringen innebär att villkoren för inresa skärps, eftersom det enligt den gällande lagen räcker för inresa att sökanden med hjälp av dokument kan visa att han eller hon eller hans eller hennes nära släktingar är av finländsk härkomst.

Regeringen föreslår att i lagen tas in bestämmelser om ett särskilt inreseförfarande för personer som kommer från det forna Sovjetunionens område. Specialförfarandet hänför sig till anmä-

lan som återflyttare och till uppfyllande av bostadsvillkoren. Även bestämmelsen om tidpunkten för fastställande av åldern på det barn som flyttar som familjemedlem avviker från bestäm-

melsen om tidpunkten för fastställande av familjeband för andra invandrare.

Lagen föreslås träda i kraft våren 2003.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Av de orsaker som framgår av propositionen och med stöd av erhållen utredning finner utskottet propositionen behövlig och lämplig. Utskottet tillstyrker lagförslaget i propositionen med anmärkningarna och ändringsförslaget i betänkandet. Utskottet framhåller samtidigt att det bör bedömas hur den nu aktuella lagändringen fungerat i praktiken när utlänningslagen ses över i sin helhet.

Detaljmotivering

18 a §. Villkoren för att en person som kommer från det forna Sovjetunionens område skall beviljas uppehållstillstånd. Utskottet konstaterar i fråga om 3 mom. 2 punkten att tillräckliga språkkunskaper enligt propositionens motivering innebär att språkkunskaperna motsvarar den s.k. nivå där man klarar sig enligt Europarådets gemensamma europeiska referensramar. Det språkprov som kommer i fråga skall vara anordnat av finska myndigheter och något annat intyg duger inte för att bevisa språkkunskaperna. Med hänvisning till grundlagsutskottets utlåtande föreslår förvaltningsutskottet att bestämmelserna preciseras så att den i motiveringen nämnda nivån på språkkunskaperna framgår av lagen. Enligt den nya skrivningen föreskrivs också i lagen att det handlar om ett språkprov som anordnats av finska myndigheter.

Utskottet vill i likhet med grundlagsutskottet fästa uppmärksamheten vid att undantaget från att förete ett intyg inte kullkastar kravet i 1 mom. 3 punkten på tillräckliga språkkunskaper.

56 §. Sökande av ändring i finländska beskickningars beslut. Enligt grundlagsutskottet bör lagförslaget kompletteras med bestämmelser som tillåter ändringssökande för att det skall kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Utskottet menar i sitt utlåtande att den föreslagna 18 a § rätt exakt anger förutsättningarna för beviljande av tidsbegränsat uppehållstillstånd. Myndighetens beslutanderätt är lagbunden. Upphållstillstånd måste beviljas om förutsättningarna för att få tillståndet uppfylls. Myndighetens beslut gäller följaktligen sökandens rättigheter på det sätt som avses i grundlagens 21 § 1 mom.

Förvaltningsutskottet konstaterar att det enligt 18 a § är finska beskickningar som utomlands beviljar uppehållstillstånd. Den gällande utlänningslagens 60 § tillåter inte att dessa beslut överklagas. För att tillmötesgå grundlagsutskottets krav på besvärsmöjlighet i utlänningslagen föreslår förvaltningsutskottet att utlänningslagen kompletteras med en helt ny bestämmelse om sökande av ändring i beskickningars beslut. Regleringen föreslås bli införd genom att lagen kompletteras med en ny 56 § i stället för den 56 § som upphävdes genom lag 1269/1997.

60 §. Begränsningar av besvärsrätten. I och med ändringen i 56 § föreslår utskottet att 60 § om begränsningar av besvärsrätten ändras.

Tidpunkten för fastställande av barnets ålder. Enligt förslaget beviljas uppehållstillstånd också barn som den huvudsakliga sökanden har vårdnaden om och som inte har fyllt 18 år förrän sökanden har beviljats uppehållstillstånd. Utlänningslagens regler om familjemedlemmar utgår från att ett barn som fyllt 18 år inte längre tillhör kärnfamiljen enligt lagen. Om 18 a § kompletteras för att humanitära skäl skulle kunna vägas

in vid beslut om uppehållstillstånd för barn över 18 år som sökanden har vårdnaden om, borde familjebegreppet kompletteras för alla sökandegrupper till följd av jämställdhetsprincipen. Utskottet anser följaktligen att det inte är motiverat att göra ändringen i detta sammanhang, utan frågan måste få sin lösning i samband med totalrevideringen av utlänningslagen.

Lagstiftningsordning

Förvaltningsutskottet har beaktat grundlagsutskottets konstitutionella anmärkning om kom-

plettering av lagförslaget med bestämmelser som tillåter sökande av ändring. Lagförslaget kan därför behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår förvaltningsutskottet

att lagförslaget godkänns med följande ändringar:

Lag

om ändring av (*utesl.*) utlänningslagen

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i utlänningslagen av den 22 februari 1991 (378/1991) 18 a och 60 §, av dessa lagrum 18 a § (*utesl.*) sådan den lyder i lag 511/1996 och 60 § sådan den lyder i lag 1269/1997, samt *fogas till lagen en ny 56 § i stället för den 56 § som upphävts genom nämnda lag 1269/1997 som följer:*

18 a §

Villkoren för att en person som kommer från det forna Sovjetunionens område skall beviljas uppehållstillstånd

(1 och 2 mom. som i RP)

Ett villkor för att uppehållstillstånd beviljas är dessutom att

(1 punkten som i RP)

2) sökanden i det fall som avses i 1 mom. 3 punkten deltar i samhällsorientering som anordnas i utflytningslandet och företer ett intyg över att han eller hon (*utesl.*) avlagt ett av en finsk myndighet anordnat språkprov, som bekräftar att han eller hon har sådana kunskaper i finska eller svenska som motsvarar nivå A2 på nivåskalan för språk i Europarådets gemensamma europeiska referensramar, om det inte med beaktande av sökandens omständigheter skall anses oskäligt att han eller hon deltar i samhällsorientering eller språkprov, och

(3 punkten som i RP)

(4 mom. som i RP)

56 § (Ny)

Sökande av ändring i finländska beskickningsars beslut

Ändring i beslut som en beskickning fattat med stöd av 18 a § får sökas genom besvär hos Helsingfors förvaltningsdomstol i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

60 § (Ny)

Begränsningar av besvärsrätten

I andra fall än de som anges i 55, 56 och 57 § får ändring i beslut som fattats med stöd av denna lag inte sökas genom besvär.

FvUB 15/2002 rd — RP 160/2002 rd

Ikraftträdelsebestämmelsen
(Som i RP)

Helsingfors den 13 december 2002

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Matti Väistö /cent

vordf. Pertti Turtiainen /vänst

medl. Janina Andersson /gröna

Rakel Hiltunen /sd

Valto Koski /sd

Esko Kurvinen /saml

Kari Kärkkäinen /kd

Paula Lehtomäki /cent

Pekka Nousiainen /cent

Heli Paasio /sd

Aulis Ranta-Muotio /cent

Pekka Ravi /saml

Petri Salo /saml

Arto Seppälä /sd

Marja Tiura /saml

ers. Matti Saarinen /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Ossi Lantto.